

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitate, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XVI. An, & quando feudum, vel emphyteusis Ecclesiastica censeatur
concessa in perpetuum etiam vt transeat ad hæredes extraneos?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

- sterile, sed fructiferum factum sit, renouari non poterit emphyteusis, nisi ex noua causa euidenti utilitatis Ecclesie, quia iam prior causa cessauit, & quia prædium sic redditum reputatur diuersa res, ac erat prius.
- 10 Est autem sufficiens causa renouandi emphyteusim, remuneratio obsequij in ea facti, quia sic in utilitatem Ecclesie excitantur alij ad meliorationes faciendas. Vide Barbosam *num. 26. & 34.* Riccium *decis. 5.* Grassis *decis. 4. de locato*, Genuensem *cap. 60. n. 6.* Scortiam *theorem. 116.* & Perciram *de nomine emphyteus. q. 12. n. 2. & q. 23. n. 60.*
- 11 Tertia conditio est, vt res non sit iterum Ecclesie incorporata, quia per incorporationem extinguitur prima alienatio, & res fit ita Ecclesie, ac si nunquam ab Ecclesia exiisset. Sic dicebam *suprà dub. 1.* & docent Abb. in *cap. vi. super de rebus Eccles. non alien. n. 11.* Clar. *de emphyteusi q. 6. & de feudo q. 13.* Couar. *cap. 17. num. 4.* Mol. *disp. 468. concl. 3.* & Bonac. *quest. 8. punct. 4.*
- 12 *num. 30.* Dicitur autem res Ecclesie incorporata, si is, ad quem administratio spectat, decernat eam non alienare, quod præsumitur decreuisse, si finita emphyteusi, per annum integrum à renouatione abstinerit. Mol. *disp. 468. ad finem*: vel si, vt in *cit. sect. 1.* dicebam, post traditionem, expirante contractu, fuerit quoad fructus Ecclesie incorporata, id est, fuerint fructus eius vñbus Ecclesie à Prælo in corporati.
- Ex dictis inferunt Gonzal. *regul. 8. Cancellar. gloss. 6. n. 194.* Barbosa *alleg. 95. n. 32.* & Riccius in *praxi dec. 26.*
- 14 quod res Ecclesie semel cum debita solennitate alienata, sit semper sine solennitate iuris alienabilis, quod tamen intellige, si adsint tres conditiones, quas *suprà* dicebam.
- 15 Sed de hac re vide, quæ doctè docet Paulus Staibanus in *resol. forens. resol. 1. & 2.* per totam, & Franciscus Leo, qui probat ex multis iuribus posse terram sterilem concedi in emphyteusim illi, cuius studio ad culturam reducat.

DVBITATIO XVI.

An, & quando feudum, vel emphyteusis Ecclesiastica censetur concessa in perpetuum, etiam vt transeat ad hæredes extraneos?

S V M M A R I V M.

- 1 Feudi, vel emphyteusis concessio si facta sit expresse in perpetuum, seu ad quoscumque hæredes, quos emphyteuta relinquere voluerit, censetur concessa in perpetuum, & transeat ad hæredes non solum descendentes, sed etiam ascendentes, & extraneos.
- 2 Ascendentes, & extranei hæredes propriissime sunt hæredes.
- 3 Feudi, vel emphyteusis concessio si facta sit pro se, suisque hæredibus, non transcendit tertiam generationem, neque deuenit ad hæredes extraneos.
- 4 Feudi, vel emphyteusis concessio si facta sit pro se suisque filiis, diuidenda est æqualiter inter filios, neque potest pater vni, ceteris omis, assignare.
- 5 Pater non potest mutare voluntatem Domini concedentis expressam in concessione emphyteusis, vel feudi, secus si de filiis tanquam hæredibus mentio facta esset.
- 6 Feudi, vel emphyteusis concessio, si facta sit pro se suisque filiis, & descendens, non transit ad

- extraneos, neque ad ascendentes, transeat tamen ad filios, quamvis hæredes non sint.
- 7 Feudi, vel emphyteusis concessio si facta sit pro se, suisque filiis, & hæredibus, deuenit ad filios si hæredes sint.
- 8 Dictio copulativa (filiis & hæredibus) denotat rationem concedendi filiis emphyteusim non esse solum, quia filij sunt, sed etiam quia hæredes.
- 9 Ex vi talis concessionis, emphyteusis fit Ecclesiastica, nec competit hæredibus extraneis, secus si sit secularis.
- 10 Dictio illa (filiis, & hæredibus) non limitat significatum filij, sed potius augeat significationem illius.
- 11 Emphyteusis concessio, si facta sit tibi, tuisque filiis, absque eo quod addatur hæredibus, competit filiis, licet patris hereditatem renuntiauerint, quia talis emphyteusis non est hereditaria, sed ex pacto: secus dicas de feudo, si in eadem forma relatum sit.
- 12 Feudum, licet hereditarium non sit, nunquam potest ad filios Patris hereditatem repudiantes deuenire.
- 13 Emphyteusis concessio si facta sit tibi, nulla facta mentione hæredum, vel successorum, emphyteusis hereditaria non est, ac proinde ad filios non hæredes pertinere potest.
- 14 Feudum, vel emphyteusis hereditaria dicitur quando expresse in constitutione feudi, vel emphyteusis mentio sit hæredum: vt si dicatur Tibi, tuisque hæredibus.
- 15 Feudum, vel emphyteusis hereditaria non dicitur quando relinquatur nulla mentione facta hæredum, vel relinquatur tibi, tuisque filiis descendens.

Respondetur, & dico primò, si feudi, vel emphyteusis concessio facta sit expresse in perpetuum, seu ad quoscumque hæredes, quos emphyteuta relinquere voluerit, certum est, quod sit in perpetuum, & transeat ad hæredes, non solum descendentes, sed etiam ex probabiliore sententia Doctorum, ascendentes, & extraneos. Sic colligitur ex *Authent. de alienat. & emphyteusi, §. licentiam*. Et probatur, quia ascendentes, & extranei hæredes propriissime hæredes sunt: & ita docent Couar. *2. var. c. 17. n. 5. concl. 4.* Clar. *lib. 4. sent. §. emphyteusis, q. 28. n. 9.* & Mol. *de inst. tract. 2. disp. 469.* loquendo de emphyteusi Ecclesiastica: quia de emphyteusi priuata nulla est difficultas. Quapropter conueniunt Doctores, quod talis emphyteusis transeat ad hæredes quoscumque, etiam ascendentes, & extraneos.

Dico secundò, si feudi, vel emphyteusis concessio facta sit pro te, tuisque hæredibus, non transcendit tertiam generationem, neque deuenit ad hæredes extraneos, *Authent. de non alien. §. emphyteusis*: & docent Couar. *cit. cap. 17. n. 5.* & Vasquez *cap. 2. §. 2. dub. 17. n. 59.* Nomine autem hæredum veniunt non solum viri, sed etiam feminae, *cit. §. emphyteusis*, & docent Couartu. *c. 18. n. 1.* & Vasquez *cit. dub. 17.*

Dico tertio, si feudi, vel emphyteusis concessio facta sit pro te, tuisque filiis, diuidenda est æqualiter inter filios, neque potest pater vni, ceteris omis, assignare; quia tunc emphyteusis competit filiis, non ex voluntate patris, sed ex voluntate Domini concedentis emphyteusim, quam voluntatem pater non potest mutare, *cap. 5. in princip. de success. feudi*: & tradunt Doctores, quos citat, & sequitur Couar. *cit. cap. 18. num. 2.* Molin. *disp. 474.* & Vasquez *cit. dub. 17. n. 60.* Excipe, nisi quid aliud concedens expresse determinauerit, vt si dixerit: Concedo tibi, tuisque filiis, vt ipsis tanquam hæredibus deferatur: quia tunc voluntati patris prælectio relinquatur, sicut & melioratio. Sic Couar. *n. 2. concl. 4.* & Vasquez *n. 6.*

Dico

- 6 Dico quartò, si feudi, vel emphyteusis concessio facta sit pro te, tuisque filiis, & descendentes, non transit ad extraneos, neque ad ascendentes, transit tamen ad filios, quamvis hæredes non sint, sed hæreditatem renunciauerint, quia in tali casu competit illis, non qua hæredibus, sed qua filiis, & emphyteutæ descendentes. Sic Couarr. num. 2. & Vasquez num. 61.
- 7 Dico quintò, si feudi, vel emphyteusis concessio facta sit pro te, tuisque filiis, & hæredibus, deuenit ad filios, si hæredes sint, quia dictio copulativa illa, & hæredibus, denotat rationem concedendi filiis emphyteusim non esse solum, quia filij sunt, sed etiam quia hæredes. Sic Couarr. num. 16. & Vasquez n. 61.
- 8 Ex vi tamen talis concessionis, si emphyteusis sit Ecclesiastica, quæ sua natura non transit ad extraneos, non competit hæredibus extraneis; secus si emphyteusis sit secularis, quæ sua natura transit ad extraneos, quia dictio illa, & hæredibus, non limitat significatum filij, vt emphyteusis ad solos filios hæredes debeat deuenire, sed potius auget significationem illius, vt faciat sensum: deueniat ad filios, quia hi iam hæredes præsupponuntur, & deueniat etiam ad eorum hæredes, &c. Sic Couar. & Vasquez in locis supra citatis.
- 11 Dico sextò, si emphyteusis concessio facta sit tibi, tuisque filiis, absque eo, quod addatur, hæredibus, competit filiis, quamvis patris hæreditatem renunciauerint, quia talis emphyteusis non est hæreditaria, sed ex pacto. Sic Couarr. cap. 18. num. 4. Secus dicas de feudo, si in eadem forma dicta relictum sit, quia feudum, quamvis hæreditarium non sit, nunquam potest ad filios patris hæreditatem repudiantes deuenire, cap. 1. an agnati, & filij: & docet Couarr. ibidem, ex Bartolo.
- 13 Dico septimò, si emphyteusis concessio facta sit tibi, nulla facta mentione hæredum, & successorum, emphyteusis hæreditaria non est, ac proinde ad filios non hæredes pertinere potest. Secus dicas de feudo, quod nunquam ad filios non hæredes pertinet, bene tamen ad agnatos.
- 14 Dico octauò, feudum, vel emphyteusis hæreditaria dicitur, quando expresse in constitutione feudi, vel emphyteusis mentio fit hæredum, vt si dicatur tibi, tuisque hæredibus, &c. Econtrà hæreditarium, seu hæreditaria non dicitur, quando relinquitur, nulla mentione facta hæredum, vel relinquatur tibi, tuisque filiis descendentes. Sic Clar. lib. 4. sent. 9. emphyteusis, quest. 19. Mol. de iust. tract. 2. disp. 472. & Valasc. de iure emphyteusis, q. 43. & segg. Vide etiam Paulum Staibanum Iuniorum in resolut. furenf. resolut. 1. & 2. per totam.

DVBITATIO XVII.

An seruandæ sint iuris solennitates in alienatione materialis Ecclesiæ, Oratorii, vel alicuius alterius rei similis?

SVMMARIVM.

- 1 Ecclesia, Oratorium, vel quid simile ad perpetuum usum Ecclesiasticum, vel in pio loco fundatum, seu erectum auctoritate Episcopi, non possunt alienari nisi iuris solennitatibus seruatis. Secus si oratorium sit in domo priuata.
- 2 Capella cum sepulchris concedi possunt ad usum, non tamen potest vendi, ita vt qui emit, fiat Dominus rei, & possit cuiuscunque alteri usum eius concedere, quia tunc esset vera alienatio.

- 3 Commenda v. g. S. Ioannis non potest alienari sine iuris solennitatibus.
- 4 Locus in quo erat Ecclesia, nunc profana, & diruta, alienari non potest sine iuris solennitatibus.
- 5 In loco, vbi iam erat Ecclesia modò diruta, non potest fieri stabulum, sed gaudet immunitate.
- 6 Monasterium, vel Conuentus, & hortus ei annexus non potest alienari sine iuris solennitatibus.
- 7 Censui fundari non potest in conuentu, & horto an. 10, & in omnibus aliis supradictis rebus, cum etiam census comprehendatur in prohibitione.
- 8 Theatini, sive eorum instituto de non possidendo bona immobilia, non comprehenduntur sub prohibitione de non alienando bona immobilia.
- 9 Theatini licet non possint ex prescripto regula possidere bona immobilia, non possunt tamen alienare Monasterium, vel conuentum, seu hortum annexum, cum hoc retinere non repugnet instituti.
- 10 Legi ratione cessante, cessat etiam eius dispositio.
- 11 Vbi est diuersa ratio, ibi est etiam diuersa iuris dispositio.

Respondetur affirmatiuè, si materialis Ecclesia, Oratorium, vel quid aliud simile ad perpetuum usum Ecclesiasticum, vel in pio loco fundatum, seu erectum sit auctoritate Episcopi, quia tunc hæc, sicut & ipsorum res, inter bona Ecclesiastica computantur. Secus si Oratorium, vel quid aliud simile fundatum, seu erectum sit in domo priuata (vbi non potest Missa celebrari sine licentia Episcopi, vt ex Tridentino sess. 22. ostendit Quaranta n. 29.), quia tunc utpotè accessorium domui, sequitur naturam principalis, & consequenter sine solennitatibus iuris poterit consequenter, & indirectè simul cum domo alienari (sicut simul cum fundo, iuxta ea, quæ dicuntur dub. 14. potest alienari ius patronatus) quamvis ob id, utpotè spirituale, non possit pretium augeri, quia esset simonia.

Ceterum, an in dubio Oratorium, vel capella, &c. fundata sit auctoritate Episcopi: vide supra cap. 2. dub. 2. sect. 7. in fine.

Ex dictis sequitur, quod licet possit sine solennitatibus iuris concedi capella cum sepulchris ad usum, quia tunc non est alienatio, sed concessio ad usum, ad quem res fuit fabricata, vt bene dixit Quaranta num. 29. & Riccius de i. 42. tamen non possit vendi, ita vt qui emit, fiat Dominus rei, & possit cuiuscunque alteri usum eius concedere, quia tunc esset vera rei Ecclesiasticæ alienatio. Sic Menoch. & alij, quos refert Riccius decis. 42. Quaranta num. 24. Bonacina numero 12. Lezana pari. 2. cap. 14. num. 56. & nos dicebamus supra cit. dub. 14.

Sequitur secundo, quod neque possit sine solennitatibus iuris alienari commenda, vt S. Ioannis, &c. quia Commendæ etiam huiusmodi inter bona Ecclesiastica computantur. Ita Couar. 2. par. cap. 19. num. 3. & alij, quos citat Riccius decis. 76. & 79.

Sequitur tertio, quod neque possit sine solennitatibus iuris alienari locus in quo erat Ecclesia, nunc tamen profanata, & diruta: quia adhuc, licet profanata, & diruta, censetur locus Ecclesiæ, & habetur in honore, cum ibi prohibeatur fieri stabulum, Gloss. in cap. ligna, de consecrat. dist. 1. Riccius decis. 78. & Genueus loc. supra cit. Quinimò gaudet immunitate Ecclesiastica, si diruta fuit cum spe reedificationis, sicut dicebam cap. 16. dub. 9. sect. 5.

Sequitur quartò, quod neque possit sine solennitatibus iuris alienari Monasterium, vel conuentus, & hortus annexus: quin sequitur, quod neque possit sine solennitatibus iuris in Conuentu, & horto con. 7 nexo, & in omnibus aliis supradictis rebus fundari census, quia in prohibitione alienationis interdictæ de rebus Ecclesiasticis comprehenditur etiam fundatio